

Metodický postup pre projekty s participáciou obyvateľov a poslancov

1. Úvod

Mesto Pezinok si uvedomuje, že kvalitné verejné politiky a projekty nevznikajú iba odborným plánovaním, ale aj otvoreným dialógom s obyvateľmi a ich volenými zástupcami. Projekty, ktoré významne ovplyvňujú verejný priestor, fungovanie mesta alebo kvalitu života, si vyžadujú osobitný prístup založený na transparentnosti, vysvetľovaní zámerov a aktívnom zapájaní verejnosti.

Tento metodický postup upravuje spôsob prípravy a realizácie projektov mesta Pezinok, pri ktorých je vhodné alebo nevyhnutné zapojenie obyvateľov mesta a poslancov mestského zastupiteľstva. Jeho cieľom je vytvoriť jasný, predvídateľný a kultivovaný rámec participácie, ktorý umožní získavať relevantné podnety a spätnú väzbu, zároveň však zachováva zodpovedné riadenie projektov, kapacitné možnosti Mestského úradu a súlad so strategickými prioritami mesta.

Metodický postup nadväzuje na všeobecnú metodiku prípravy a realizácie projektov mesta Pezinok a rozvíja ju špecificky v oblasti participácie.

2. Špecifikácia projektov s participáciou

Participácia obyvateľov a poslancov sa uplatňuje najmä pri projektoch, ktoré majú širší spoločenský dopad alebo dlhodobé dôsledky pre rozvoj mesta. Ide predovšetkým o projekty, ktoré:

- zasahujú do verejných priestorov, infraštruktúry alebo životného prostredia,
- vyvolávajú zvýšený verejný záujem alebo potrebu verejnej diskusie.

Rozsah participácie nie je jednotný pre všetky projekty. Vždy sa stanovuje individuálne s ohľadom na význam projektu, jeho dopady, úroveň pripravenosti a časové či finančné možnosti. Cieľom participácie nie je nahradiť odborné rozhodovanie, ale doplniť ho o poznanie miestnych potrieb, skúseností a preferencií.

3. Postup pri projektoch s participáciou

Pred začiatkom samotnej participácie mesto zabezpečí zverejnenie primeraného rozsahu informácií o projekte tak, aby verejnosť mala dostatok podkladov na vecné a informované zapojenie sa do diskusie. Obsah informačnej fázy sa prispôbuje štádiu rozpracovanosti projektu.

a1) Projekty v štádiu zámeru alebo hľadania riešenia

Ak projekt ešte nemá spracovaný konkrétny návrh riešenia, informačná fáza zahŕňa najmä:

- opis problému alebo potreby, ktorú má projekt riešiť,
- hlavné ciele projektu,
- základné východiská a obmedzenia (legislatívne, finančné, technické),
- rámcový harmonogram ďalšieho postupu,
- spôsob a termíny zapojenia verejnosti.

Cieľom tejto fázy je získať podnety verejnosti ešte pred tvorbou konkrétnych riešení.

a2) Projekty s existujúcim návrhom riešenia

Ak je projekt už v štádiu spracovaného návrhu riešenia (napr. urbanistický, architektonický alebo dopravný návrh), informačná fáza zahŕňa najmä:

- predstavenie návrhu riešenia vrátane jeho hlavných princípov a cieľov,
- vysvetlenie dôvodov zvoleného prístupu a posudzovaných alternatív,
- identifikáciu častí návrhu, ktoré sú predmetom pripomienkovania a diskusie,
- identifikáciu prvkov, ktoré sú dané legislatívou, technickými normami alebo rozpočtovými limitmi a nie sú predmetom participácie,
- rámcový harmonogram ďalšieho postupu a rozhodovania,
- spôsob a termíny zapojenia verejnosti.

V tomto prípade je cieľom participácie umožniť verejnosti:

- vyjadriť sa k navrhovanému riešeniu,
- upozorniť na miestne súvislosti, riziká alebo potreby,
- navrhnúť úpravy a zlepšenia v rámci reálnych možností projektu.

Participácia k existujúcemu návrhu neslúži na úplné spochybnenie základného konceptu projektu, ale na jeho skvalitnenie a zvýšenie jeho spoločenskej akceptácie.

3.1 Príprava zadania a participácie

Ak je podnet vyhodnotený ako opodstatnený, Referát stratégie v spolupráci s vecne príslušným referátom pripraví zadanie projektu. Súčasťou zadania je aj návrh participácie, ktorý jasne definuje:

- cieľ a rozsah projektu,
- okruh dotknutých skupín obyvateľov,
- vhodné formy participácie a ich kombináciu,
- orientačný časový harmonogram,
- spôsob zberu, vyhodnotenia a komunikácie podnetov.

Zadanie vytvára spoločný rámec pre odbornú prácu aj verejnú diskusiu a je predkladané vedeniu mesta na schválenie. Pri zásadných projektoch sa zadanie prerokúva aj v mestskom zastupiteľstve.

3.2 Realizácia participácie

Participácia verejnosti a poslancov sa realizuje ako riadený proces, ktorý je súčasťou prípravy projektu a prebieha v jasne definovaných fázach. Jej cieľom je zabezpečiť informované zapojenie verejnosti, získanie relevantných podnetov a ich vecné vyhodnotenie ešte pred prijatím zásadných rozhodnutí.

a) Informačná fáza (min. 14 dní)

Pred začiatkom samotnej participácie mesto zabezpečí zverejnenie základných informácií o projekte, a to najmä:

- opis problému alebo zámeru,
- ciele projektu,
- základné východiská a obmedzenia (legislatívne, finančné, technické),
- rámcový harmonogram ďalšieho postupu,
- spôsob a termíny zapojenia verejnosti.

Informácie sa zverejňujú prostredníctvom:

- oficiálnej webovej stránky mesta,
- sociálnych sietí mesta,
- mestského spravodajcu alebo iných vhodných kanálov podľa povahy projektu.

Cieľom tejto fázy je zabezpečiť, aby verejnosť vstupovala do participácie informovane a s reálnym pochopením možností projektu, nie až v momente finálnych rozhodnutí.

b) Zber podnetov verejnosti (min. 14 dní)

Po informačnej fáze nasleduje aktívna fáza zapojenia verejnosti, počas ktorej mesto využíva kombináciu participatívnych nástrojov podľa významu projektu, najmä:

- verejné stretnutia a diskusie (prezentácia + moderovaná diskusia),
- tematické workshopy alebo okrúhle stoly (najmä pri zložitejších projektoch),
- online dotazníky alebo ankety,
- elektronický zber podnetov prostredníctvom formulára alebo e-mailu,
- konzultačné alebo pracovné skupiny, do ktorých môžu byť zapojení poslanci mestského zastupiteľstva a prizvaní odborníci.

Minimálny rozsah participácie:

- pri bežných participatívnych projektoch: aspoň jedna verejná forma zapojenia + online zber podnetov,
- pri zásadných projektoch: kombinácia viacerých foriem (verejné stretnutie, workshop, online nástroje).

3.3 Vyhodnotenie participácie a spätná väzba

Participácia je považovaná za ukončenú až po jej vyhodnotení a spätnom informovaní verejnosti. Bez tejto fázy sa participácia nepovažuje za splnenú.

a) Spracovanie výstupov participácie

Referát stratégie spracuje záznam o participácii, ktorý obsahuje najmä:

- prehľad použitých participatívnych metód,
- časový harmonogram participácie,
- súhrn všetkých získaných podnetov a pripomienok,
- ich tematické členenie,
- vyhodnotenie podnetov (akceptované / čiastočne akceptované / neakceptované),
- vecné zdôvodnenie neakceptovaných návrhov.

Tento dokument slúži ako oficiálny podklad pre ďalšie rozhodovanie o projekte.

b) Spätná väzba verejnosti (min. do 30 dní)

Mesto zabezpečí, aby verejnosť bola informovaná o výsledkoch participácie, a to najmä:

- zverejnením záznamu o participácii alebo jeho zhrnutia,
- informáciou o tom, ktoré podnety boli zapracované a prečo,
- vysvetlením ďalšieho postupu projektu.

Spätná väzba sa zverejňuje rovnakými informačnými kanálmi ako informovanie o participácii.

c) Nadväznosť na rozhodovanie

Záznam o participácii je:

- povinnou prílohou materiálov predkladaných vedeniu mesta,
- súčasťou podkladov pre mestské zastupiteľstvo pri zásadných projektoch.

Rozhodovanie o projekte musí preukázateľne zohľadniť akceptované výsledky participácie alebo obsahovať vecné zdôvodnenie neakceptované pripomienky.

4. Záver

Participácia obyvateľov a poslancov je dôležitým predpokladom kvalitných a spoločensky akceptovaných projektov. Tento metodický postup vytvára vyvážený rámec, ktorý umožňuje otvorenú diskusiu a zapojenie verejnosti, zároveň však zachováva odborné, zodpovedné a strategicky riadené rozhodovanie mesta.

Uplatňovanie tohto postupu koordinuje Referát stratégie v spolupráci s ostatnými organizačnými útvarmi Mestského úradu Pezinok, pričom cieľom je dlhodobo budovať dôveru medzi mestom, poslancami a obyvateľmi.

V Pezinku 16.9.2025

Roman Mács
Primátor Mesta Pezinok